

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Accvratam Qvæstionvm D. Thomæ, Ab LXXXIV. Vsqve ad finem: &
Disputationum de virtute Pœnitentiæ, De Clauibus, De Sacramentis
Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis, De Purgatorio, Suffragiis & Indulgentiis,
expositionem complectens : Accesserunt Indices quinque: ... Postremus

Suárez, Francisco

[Köln], 1616

Articulus 2. Vtrum peccata sint propria materia huius Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93815)

Tertio, de forma ipsius.
 Quarto, utrum impositio manus requiratur ad hoc sacramentum.
 Quinto, utrum hoc sacramentum sit de necessitate salutis.
 Sexto, de ordine eius ad alia sacramenta.
 Septimo, de institutione eius.
 Octavo, de duratione ipsius.
 Nono, de continuitate eius.
 Decimo, utrum possit iterari.

ARTICVLVS I.

Utrum Penitentia sit sacramentum.

4 dist. 14 q. 1
 1 art. 1 qu. 1
 Et d. 22 q. 2
 art. 1 q. 2 cor.
 Refertur 1.
 q. 10
 Molis sacra-
 mentum est
 medium.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod penitentia non sit sacramentum. Greg. enim dicit, & habetur in Decreto, 1. q. 1. Sacramenta sunt baptismus, chrisma, corpus & sanguis Christi: quia ob id sacramenta dicuntur, quia sub regimento corporalium rerum, diuina virtus ferretur, quae sub regimento corporalium rerum, diuina virtus ferretur salutem. Sed hoc non contingit in penitentia, quia non adhibentur aliquae corporales res, sub quibus diuina virtus operetur salutem: Ergo penitentia non est sacramentum.

quaest. 66
 art. 1.

2. Praeterea, Sacramenta Ecclesiae à ministris Christi exhibentur, secundum illud 1. Cor. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Sed penitentia non exhibetur à ministris Christi: sed interius à Deo hominibus inspiratur, secundum illud Hier. 31. Postquam conuersisti me, ego penitentiam: Ergo videtur quod penitentia non sit sacramentum.

quaest. 66
 art. 1.
 Refertur lo-
 co citato in
 art. 1.

3. Praeterea, In sacramentis, de quibus iam supra diximus, est aliquid, quod est sacramentum tantum; aliquid quod est res & sacramentum, aliquid quod est res tantum, ut ex praemis patet: Sed hoc non inuenitur in penitentia. Ergo penitentia non est sacramentum.

Sed contra est, quod sicut baptismus adhibetur ad purificandum à peccato, ita & penitentia. Vnde, & Petrus dixit Simoni, Act. 8. Penitentiam age ab hac nequitia tua. Sed baptismus est sacramentum, ut supra habitum est: Ergo pari ratione & penitentia.

Respondendo dicendum, quod sicut Greg. dicit in e. supradicto, sacramentum est in aliqua celebratione, cum res gesta ita fit, ut aliquid significatiue accipiamus, quod sancte accipiendum est. Manifestum est autem, quod in penitentia ita res gesta fit, quod aliquid sanctum significatur, tam ex parte peccatoris penitentis, quam ex parte sacerdotis absoluentis: nam peccator penitens, per ea quae facit & dicit, ostendit cor suum à peccato recessisse. Similiter etiam sacerdos per ea quae agit & dicit circa penitentem, significat opus Dei remittentis peccata. Vnde manifestum est, quod penitentia quae in Ecclesia agitur, est sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod nomine corporalium rerum intelliguntur large, etiam ipsi exteriores actus sensibiles, qui ita se habent in hoc sacramento, sicut aqua in baptismo, vel chrisma in confirmatione. Est autem attendendum, quod in illis sacramentis, in quibus confertur excellens gratia quae superabundat omnem facultatem humani actus, adhibetur aliqua corporalis materia exterior: sicut in Baptismo, ubi sit plena remissio peccatorum & quantum ad culpam, & quantum ad poenam: & in Confirmatione, ubi datur plenitudo Spiritus sancti: & in Extrema unctione, ubi confertur perfecta sanatio spiritualis, quae prouenit ex virtute Christi, quasi ex quodam extrinseco principio. Vnde, si qui actus humani sunt in talibus sacramentis, non sunt de essentia sacramentorum, sed dispositiue se habent ad sacramenta. In illis autem sacramentis quae habent effectum correspondentem humanis actibus, ipsi actus humani sunt loco materiae, ut accidit in penitentia, & Matrimonio. Sicut etiam in medicinis corporalibus quaedam sunt res exteriores adhibite, sicut emplastra, &c.

Fr. Suarez tom. 4.

A lectuaria: quaedam vero sunt actus sanandorum, puta exercitationes quaedam.

Ad secundum dicendum, quod in sacramentis, quae habent corporalem materiam, oportet, quod illa materia adhibeatur à ministro Ecclesiae, qui gerit personam Christi, in signum, quod excellentia virtutis in sacramento operantis est à Christo. In sacramento autem penitentiae (sicut dictum est) sunt actus humani pro materia, qui proueniunt ex inspiratione interna. Vnde materia non adhibetur à ministro, sed à Deo interius operante. Sed complementum sacramenti exhibet minister, dum penitentem absoluit.

Ad tertium dicendum, quod etiam in penitentia est aliquid quod est sacramentum tantum, scilicet actus exterior exercitus, tam per peccatorem penitentem, quam etiam per sacerdotem absoluentem: res autem, & sacramentum, est penitentia interior peccatoris: res autem tantum, & non sacramentum, est remissio peccati. Quorum primum totum simul sumptum, est causa secundi: primum autem & secundum, sunt quodammodo causa tertii.

COMMENTARIVS.

Supponit D. Tho. in hoc articulo, esse in Ecclesia caeremoniam quandam sensibilem, seu actionem externam, per quam remissio peccatorum quae post baptismum commissa sunt, & significatur, & confertur. Quam veritatem, ut certam & apud Catholicos manifestam, supponit ex usu Ecclesiae. Ideoque de huiusmodi caeremonia seu actione, quam nomine penitentiae, in titulo articuli significauerat, optime concludit esse sacramentum: nam illi conuenit definitio sacramenti superiori tomo tradita: cum de sacramento in communi ageremus, ut per se notum est. Et ob hanc causam, cum in titulo simpliciter interrogasset, an penitentia sit sacramentum, in fine corporis articuli cum limitatione concludit: Vnde manifestum est, quod penitentia, quae in Ecclesia agitur, est sacramentum, id est, non omnis penitentia, sed illa, quae exteriori ritu à Christo instituta in Ecclesia fit, & per potestatem à Christo collatam confertur, atque perficitur. Atque ita est clara litera corporis articuli. In solutionibus autem argumentorum exponit D. Th. quomodo actus penitentis sit materia huius sacramenti, & quid in eo sit res tantum; sacramentum tantum, & res & sacramentum simul: quae omnia inferius à nobis explicabuntur.

ARTICVLVS II.

Utrum Peccata sint propria materia huius sacramenti.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod peccata non sint propria materia huius sacramenti. Materia enim in aliis sacramentis per aliqua verba prolata sanctificatur, & sanctificata effectum sacramenti operatur. Peccata autem non possunt sanctificari, sed quod contrariantur effectui sacramenti, qui est gratia remittens peccata. Ergo peccata non sunt materia propria huius sacramenti.

2. Praeterea, Aug. dicit in lib. de penitentia: Nullus potest inchoare nouam vitam, nisi eam veteris vitae peniteat. Sed ad veritatem vitae pertinent, non solum peccata, sed etiam penales praesentis vitae: Non ergo peccata sunt propria materia penitentiae.

3. Praeterea, Peccatorum quoddam est originale, quoddam mortale, quoddam veniale. Sed penitentia sacramentum non ordinatur contra originale peccatum, quod tollitur per baptismum, neque contra peccatum mortale, quod tollitur per confessionem peccatoris, nec etiam contra veniale, quod tollitur per iunctionem peccatoris, & per aquam benedictam, & alia huiusmodi. Ergo peccata non sunt propria materia penitentiae.

Sed contra est, quod Apostolus dicit, 2. Cor. 12. Non egerunt

In solu. praed.

li de Medi-
 cina peni-
 ten. c. 2. non
 longe à prin-
 cip. tom. 9.
 Art. praed.
 ad 1. & 2.

A 3

penitentiam super immunditia & fornicatione, & impudicitia quam gesserunt.

Respondeo dicendum, quod duplex est materia, scilicet proxima & remota, sicut status proxima materia est metallum, remota vero, aqua. Dicitur est autem, quod materia proxima huius sacramenti sunt actus penitentis: cuius materia sunt peccata, de quibus dolet, & qua confitetur, & pro quibus satisfacit. Unde relinquitur, quod remota materia penitentia sunt peccata, non acceptanda, sed detestanda, & destruenda.

Ad primum ergo dicendum, quod ratio illa procedit de proxima materia sacramenti.

Ad secundum, dicendum, quod vetus & mortalis vita est obiectum penitentis, non ratione peccati, sed ratione culpa annexa.

Ad tertium dicendum, quod penitentia quodammodo est de quolibet peccatorum genere: non tamen eodem modo. Nam de peccato actuali mortali est penitentia proprie & principaliter. Proprie quidem, quia proprie dicimur penitere de his, que nostra voluntate commisimus: principaliter autem, quia ad deletionem peccati mortalis hoc sacramentum est principaliter institutum. De peccatis autem venialibus est quidem penitentia proprie, in quantum sunt nostra voluntate facta: non tamen contra hoc principaliter est hoc sacramentum institutum. De peccato vero originali penitentia nec principaliter est (quia contra ipsum non ordinatur hoc sacramentum, sed magis baptismus) nec etiam proprie, quia peccatum originale non est nostra voluntate peractum, nisi forte in quantum voluntas ad eum reputatur nostra, secundum modum loquendi, quo Apostolus licet Rom. 5. In quo omnes peccaverunt. In quantum tamen large accipitur penitentia, pro quacunque detestatione rei preterite, potest dici penitentia de peccato originali: sicut loquitur Augustinus in lib. de Penitentia.

In lib. de vera & falsa penit. s. 10. 4. Et in lib. de Penit. medicina c. 2. to. 9.

ARTICVLVS III.

Utrum hæc sit forma huius sacramenti.

Ego te absoluo.

Dicitur sic proceditur, videtur quod hoc non sit forma huius sacramenti: Ego te absoluo. Forma enim sacramentorum ex institutione Christi, & Ecclesia vsu habentur. Sed Christus non legitur hanc formam instituisse, neque etiam in communi vsu habetur, quinimo in quibusdam absolutiombus: que in Ecclesia publice sunt (sicut in Prima, & Completorio, & in Cena Domini) absolvens non videtur oratione indicatur: ut dicitur: Ego vos absoluo, sed oratione deprecatur, cum dicitur: Misereatur vestri omnipotens Deus: vel: Absolutionem & remissionem tribuat vobis omnipotens Deus. Ergo hæc non est forma huius sacramenti: Ego te absoluo.

Preterea, Leo Papa dicit, quod indulgentia Dei, nisi supplicationibus sacerdotum nequit obtineri. Loquitur autem de indulgentia Dei, que prestatur penitentibus. Ergo forma huius sacramenti debet esse per modum deprecationis.

Preterea, idem est absolueri a peccato, quod peccatum remittere. Sed solus Deus peccatum remittit, qui etiam solus interius hominem a peccato mundat: ut Aug. dicit super Ioan. Ergo videtur quod solus Deus a peccato absoluat. Non ergo debet sacerdos dicere, Ego te absoluo, sicut non dicit, Ego tibi peccata remitto.

Preterea, Sicut Dominus dedit potestatem discipulis absolueri a peccatis, ita etiam dedit eis potestatem curandi infirmitates & ut demonia eicerent, & ut languores sanarent, ut habetur Matth. 10. & Luc. 9. Sed sanando infirmos, Apostoli non utebantur his verbis, Ego te sano, sed, Sanet te Dominus Iesus Christus: sicut Petrus dixit paralytico, ut habetur Act. 9. Ergo videtur quod sacerdotes habentes potestatem a Christo traditam, non debeant uti hac forma verborum, Ego te absoluo. Sed, absolutionem tribuat tibi Christus.

Preterea, Quidam hac forma vtentes sic eam exponunt, Ego te absoluo, id est, absolutum ostendo. Sed nec hoc etiam sacerdos facere potest, nisi ei diuinitus reueletur, unde legitur Matth. 16. Antequam Petro diceretur, Quodcumque solueris super terram, &c. dicitur est ei, Beatus Simon Bar-Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in celis est. Ergo videtur quod sacerdos, cui non est facta reuelatio, presumptuose dicat, Ego te absoluo, etiamsi exponatur, id est, absolutum ostendo.

Sed contra est, quod sicut Dominus dixit Discipulis, Matth. 16. Euntes docere omnes gentes, baptizantes eos: ita dixit Petro, Matth. 16. Quodcumque solueris super terram. Sed sacerdos auctoritate illorum verborum Christi frater, dicit, Ego te baptizo. Ergo eadem auctoritate dicere debet in hoc sacramento, Ego te absoluo.

Respondeo dicendum, quod in qualibet re perfectio attribuitur forma. Dicitur est autem supra, quod hoc sacramentum perficitur per ea que sunt ex parte sacerdotis. Unde oportet, quod ea que sunt ex parte penitentis, siue sint verba, siue facta, sunt quedam materia huius sacramenti: a vero que sunt ex parte sacerdotis, se habeant per modum forme. Cum autem sacramenta noue legis efficiant quod figurant (ut supra dictum est) oportet, quod forma sacramenti significet id, quod in sacramento agitur, proportionaliter materie sacramenti. Unde forma baptismi est, Ego te baptizo: & forma confirmationis est, Consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, eo quod huiusmodi sacramenta perficiuntur in vsu materie. In sacramento autem Eucharistie, quod consistit in ipsa consecratione materie, exprimitur veritas consecrationis, cum dicitur, Hoc est corpus meum. Hoc autem sacramentum, sicut Penitentia, non consistit in consecratione alicuius materie, nec in vsu alicuius materie sanctificata, sed magis in remotione cuiusdam materie, scilicet peccati: prout peccata dicuntur esse materia penitentis, ut ex supra dictis patet.

Refertur de penit. dist. 1. c. Multi-plex, non procedit a principio, & dicitur esse in Epistola ad Theodoram, qua est 89. in Leone.

Art. 1. huius q. ad 2. c. 60. ar. 2. c. 9. 62. ar. 1. c. 5.

COMMENTARIVS.

Quoniam sacramenta noue legis ex materia & forma constant, ut in superioribus visum est, id est, Thom. postquam in communi explicuit rationem huius sacramenti, in hoc & sequenti articulo declarat essentielles partes eius. Hic vero recte distinguit duplicem materiam, proximam, & remotam, docetque materiam proximam huius sacramenti, esse actus penitentis, quibus peccata detestantur, confitentur, ac puniunt: remotam vero esse ipsa peccata, principaliter quidem mortalia, consequenter vero, & quasi secundario venialia. Non declarat autem D. Tho. quomodo actus penitentis sint materia sacramenti: intelligendum vero est, in his actibus contineri essentialiter materiam huius sacramenti: non vero omnes pertinere ad essentialitatem eius, sed quosdam esse essentielles, nimirum confessionem, & contritionem aliquam: alios vero pertinere ad integritatem, vel perfectionem, nimirum satisfactionem, & perfectam contritionem. Quod vero D. Tho. ait: peccata esse materiam remotam, declaratur in solut. ad 3. intelligendum esse de peccatis actualibus, non de originali: nam de originali peccato, cum non consistat in actione humana, non est proprie penitentia. Addendum vero est, D. Tho. intelligendum esse de peccatis actualibus post baptismum commissis, nam hæc sola sunt materia confessionis sacramentalis, ut inferius ostendemus. Unde, sicut D. Th. superiori articulo dixit, penitentiam, que in Ecclesia fit, esse sacramentum, ita, cum in premissis ait, peccata esse materiam, intelligit de peccatis intra Ecclesiam commissis, quia de solis illis fit penitentia in Ecclesia, nam de illis tantum Ecclesia iudicat. Sunt autem hæc peccata, illa que a baptizatis committuntur, nam omnes qui baptismo carent extra Ecclesiam sunt, & similiter extra Ecclesiam peccant.